

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3147/2017. (VI. 8.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Győri Ítéltábla Gpkf.IV.25.064.2016/3. számú másodfokú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. A jogi képviselővel (dr. Csapó Csilla, 8000 Székesfehérvár, Zsolt u. 51.) eljáró SILMO Ingatlanfejlesztési Kft. (székhelye: 1015 Budapest, Csalogány u. 6–10.) mint indítványozó az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLII. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján alkotmányjogi panasszal fordult az Alkotmánybírósághoz a Győri Ítéltábla Gpkf.IV.25.064.2016/3. számú másodfokú végzése, valamint azzal összefüggésben a Győri Törvényszék G.20.689/2015/4. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítása és megsemmisítése iránt.
- [2] Kérelmét az indítványozó az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdéseinek sérelmére alapította.
- [3] 2. Az indítványozó 2008. február 12-én vételi jog alapítására irányuló szerződést kötött Bezenye Község Önkormányzatával, a 2068/2006. (IV. 4.) Korm. határozat alapján megkötött ingyenes tulajdonba adási szerződéssel annak tulajdonába került, korábban lokátoros laktanyaként működő ingatlanok tekintetében. A Korm. határozatban foglaltaknak megfelelően az ingatlanok átvételére környezetvédelmi, tűzszerészeti, vegyvédelmi és egyéb szennyeződésektől való mentesítés nélkül került sor, az érintett ingatlanok környezeti állapotának felmérése, esetleges kármentesítése az új tulajdonost terhelte. Az önkormányzat a perbeli ingatlanok hasznosítására zártkörű pályázat kiírását rendelte el azzal, hogy a nyertes pályázónak kell átvállalnia az ajánlattétel napjától a terület rekultivációjával kapcsolatban az önkormányzat számára felmerült összes költséget. Ennek megfelelően, többszöri előzetes tárgyalást követően a vételi jog alapítására vonatkozó szerződés úgy jött létre, hogy az indítványozó a vételi jogot alapító szerződés aláírásával birtokba lépett abból a célból, hogy a vételi jog gyakorlása előtt saját költségén elvégeztesse a terület környezeti terheinek újbóli feltárását, és ennek ismeretében dönthessen arról, hogy él-e a vételi jogával. A felek a szerződéskötés során az ingatlanokat egységes egységként kezelték, vételárát 180 000 000 Ft-ban határozták meg, rögzítve, hogy a vételár kialakításánál a felek figyelemmel voltak az ingatlanok környezeti terheire, továbbá arra, hogy az önkormányzat tájékoztatta az indítványozót arról, hogy a környezetvédelmi hatóság a laktanya vonatkozásában környezeti károsodást állapított meg, és tehermentesítését előírta. A vételi jog gyakorlására nyitva álló határidő 2008. április 15. napja volt; a szerződés szerint a vételárát az indítványozó négy egyforma részletben volt köteles megfizetni. Az első részletre meghatározott teljesítési határidőig vállalta az önkormányzat által megrendelt környezetvédelmi hatástanulmány költségének megtérítését is, legfeljebb a vételár 3%-a erejéig. A szerződéskötést megelőzően az indítványozó tájékoztatta az önkormányzatot, hogy turisztikai-idegenforgalmi célú beruházást tervez a területen. Az indítványozó 2008. április 14. napján élt a vételi jogával, tulajdonjoga az ingatlan-nyilvántartásba bejegyzésre került. A vételár-részletek megfizetésre kerültek.
- [4] Az önkormányzat a környezetvédelmi felügyelőséghez 2008. június 17. napján benyújtotta az elkészült tényfeltárási záródokumentációt és műszaki beavatkozási tervet, mely szerint a műszaki beavatkozás becsült költsége 85 000 000 Ft, várható időigénye 24 hónap, a kármentesítési monitoring becsült költsége pedig 12 000 000 Ft. A felügyelőség értesítette az indítványozót a záródokumentáció elkészültéről, és arról, hogy az iratokba betekinthez, aki az iratbetekintési jogával nem élt. A felügyelőség a fenti kármentesítési-tényfeltárási záródokumentációt és a beavatkozási tervet elfogadta, majd az önkormányzatot kötelezte a beavatkozásra és a monitoring rendszer kiépítésére; később a felügyelőség megállapította, hogy az önkormányzat jogutódja az indítványozó.
- [5] Az indítványozó által támasztott bírói döntés(ek) közvetlen előzménye az volt, hogy az indítványozó 2010. április 19-én előterjesztett keresetében kérte az opciós jog gyakorlása folytán létrejött ingatlan adásvételi szerződés

- érvénytelensége megállapítását – tévedés, megtévesztés, valamint feltűnő értékkülönbség jogcímén –, valamint a szerződéskötést megelőző helyzet helyreállításaként az önkormányzat kötelezését a 180 000 000 Ft összegű vételár visszafizetésére. Az első fokon eljáró Győr-Moson-Sopron Megyei Bíróság „31.G.384/2010/29. számú ítéletével [az indítványozó] kereseti kérelmét elutasította azzal az indokkal, hogy a megtévesztés jogcímén történő megtámadás a bizonyítékok mérlegelése alapján alaptalan, a feltűnő értékkülönbség jogcíme kapcsán pedig a megtámadási jog elévülése zárja ki a keresetnek történő helytadást.”. Az elsőfokú bíróság ítélete a perköltségre vonatkozó rendelkezés kivételével 2011. június 4-én, a perköltség vonatkozásában pedig a Győri Ítéltábla Gf.II.20.284/2011/4. számú ítéletével 2011. október 26. napján jogerőre emelkedett.
- [6] Az indítványozó egy általa 2015-ben készített tanulmányra hivatkozva perújítási kérelmet terjesztett elő, amelyben a jogerős ítélet megváltoztatását, az elsőfokú eljárás során módosított kereseti kérelme szerint a szerződést megelőző eredeti állapot visszaállítását kérte. Kifejtette, hogy a perújított alperes önkormányzat nem tett eleget az ingatlanhoz kapcsolatos tájékoztatási kötelezettségének, tévedésbe ejtette és tartotta, a tanulmányban foglaltak alapján megtévesztette mind az ingatlan tulajdonságait, mind a várható környezeti kárelhárítási kötelezettségeket és költségeket illetően, továbbá a szerződéskötés folyamata alatt együttműködési kötelezettségét is megsértette. A kérelmet arra alapította, hogy az elvégzett vizsgálatok olyan új eredményeket tártak fel, amelyek ismeretében álláspontja szerint az elsőfokú bíróság az ügyet másként bírálta volna el.
- [7] A Győri Törvényszék az indítványozó perújítási kérelmét G.20.689/2015/4. számú végzésével, mint érdemi tárgyalásra alkalmatlant elutasította.
- [8] Az indítványozó fellebbezése folytán eljáró Győri Ítéltábla Gpkf.IV.25.064.2016/3. számú végzésével az elsőfokú bíróság elutasító végzését – annak helyes indokaira tekintettel – helybenhagyta.
- [9] Az indítványozó alkotmányjogi panaszát ezen döntéssel szemben terjesztette elő, mivel szerinte az megsértette az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében foglalt, tisztességes bírósági tárgyaláshoz való jogát. Az indítványban, illetve annak kiegészítésében az indítványozó az Alkotmánybíróság gyakorlatában a tisztességes (bírósági) eljárással kapcsolatosan rögzített elvi tételeket is beidézve, utalva továbbá az Emberi Jogok Európai Bírósága kapcsolódó gyakorlatára, lényegében azt kifogásolta, hogy az eljáró bíróságok egyrészt az általa a perújítási kérelem benyújtását megalapozónak tekintett tanulmányt nem tekintették a Pp. 260. §-ában foglalt tartalmi feltételeknek megfelelő új bizonyítéknak, másrészt pedig az erre alapozott kérelmet a Pp. 261. §-ában írott feltételeknek megfelelő, határidőben benyújtott perújítási kérelemnek. Az indítványozó szerint a bíróságok ezzel kapcsolatos döntése a sérti a fegyveregyenlőség elvét, mivel „ezekből lehetett volna megítélni, hogy a perújító olyan új tényt kíván a bíróság elé tárni, amely alapja lehet annak, hogy ezen bizonyítékok ismeretében a per másként dőljön el. Ezen felül *contra legem* jogalkalmazással döntéseik sértik a tisztességes eljáráshoz való jogot.” Az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdésében foglalt jogorvoslathoz való jog sérelme tekintetében sem az indítvány, sem annak kiegészítése nem tartalmaz önálló érvelést; ezen alaptörvényi rendelkezés sérelmét az indítványozó lényegében magából a támadott döntés(ek) tartalmából, vagyis abból eredezteti, hogy azok a perújítási kérelme elutasítása okán „sértik [a] jogorvoslathoz való jogot, mert egy eljárási garanciákat sértő eljárás eredményei, amelyek jogsértő állapotot konzerválnak”.
- [10] 3. Az Alkotmánybíróság mindenekelőtt az alkotmányjogi panasz befogadhatóságának formai és tartalmi feltételeit vizsgálja. Ezekkel kapcsolatban a következőket állapította meg.
- [11] 3.1. Az alkotmányjogi panasz a befogadhatóság formai feltételeinek [Abtv. 30. § (1) bekezdés, valamint 52. § (1b) bekezdés) a)–f) pont] csak részben felel meg.
- [12] Az indítványozó jogi képviselője a támadott ítéletet 2016. március 9-én vette át. Az Abtv. 27. §-a alapján benyújtott alkotmányjogi panaszt ezen időponthoz képest az Abtv. 30. § (1) bekezdésében írt 60 napos határidőn belül, 2016. április 21-én adta postára.
- [13] Az alkotmányjogi panasz – illetve annak kiegészítése – az Abtv. 52. § (1b) bekezdés a)–f) pontjaiban foglalt további formai követelményeknek a következők szerint tesz eleget. Megjelöli az Alkotmánybíróság hatáskörét megalapozó törvényi rendelkezést (Abtv. 27. §), az Alaptörvény sérülni vélt rendelkezéseit [XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdés], és kifejezett kérelmet tartalmaz a Győri Ítéltábla, valamint azzal összefüggésben a Győri Törvényszék támadott döntése alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére. Az indítvány és annak kiegészítése azonban csak a tisztességes (bírósági) eljáráshoz való jog tekintetében tartalmaz a támadott ítélet alaptörvény-ellenességére vonatkozó okfejtést, erre tekintettel az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekez-

désével kapcsolatos részében nem tesz eleget az Abtv. 52. § (1b) bekezdés e) pontjában foglalt követelménynek (indokolási kötelezettség).

- [14] 3.2. Az Abtv. 56. § (2) bekezdése alapján az Alkotmánybíróság megvizsgálta az alkotmányjogi panasz befogadhatóságának törvényben előírt tartalmi feltételeit, különösen a 27. § szerinti érintettséget, a jogorvoslat kimerítését, valamint a 29–31. § szerinti feltételeket.
- [15] Az Abtv. 27. §-ában meghatározott egyedi ügyben való érintettség megállapítható: az indítványozó mint az alkotmányjogi panasz benyújtásának alapjául szolgáló per perújító felperese nyilvánvalóan érintettnek tekinthető.
- [16] Az indítványozó a rendelkezésre álló rendes jogorvoslati lehetőségeit kimerítette, az alkotmányjogi panasz a Győri Ítéltábla másodfokú, jogerős végzése ellen irányul. Az indítványozó az alkotmányjogi panasz benyújtása mellett a támadott döntéssel szemben felülvizsgálati kérelmet is előterjesztett, azonban ez – az indítvány előterjesztésekor hatályos szabályok szerint – nem képezte az Alkotmánybíróság eljárásának akadályát; a panasz az Abtv. 27. § b) pontjában és az Ügyrend 32. § (1) bekezdésében foglalt követelményeknek is eleget tesz.
- [17] Az Abtv. 29. §-a szerint az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszt a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség, vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés esetén fogadja be. Az Alkotmánybíróság erre tekintettel a befogadhatóság tartalmi feltételeivel összefüggésben az indítvánnyal kapcsolatban a következőket állapította meg.
- [18] Az indítványozó által állított alapjogi sérelmekkel összefüggésben előadott érvek valójában az ügyben meghozott, az indítványozó számára sérelmes bírósági döntés megállapításainak tartalmi, és nem alkotmányossági kritikáján alapulnak.
- [19] A benyújtott alkotmányjogi panaszban, valamint annak kiegészítésében foglaltakból megállapítható, hogy az indítványozó nem ért egyet az eljáró bíróságoknak a perújítási kérelemben foglaltakkal kapcsolatban kialakult jogi álláspontjával, továbbá a bírósági ítéletek indokolásának azzal kapcsolatos – az alapperben meghozott jogerős ítélet indokolására utaló – elemeivel, hogy egyes, általa szükségesnek ítélt bizonyítások (újabb szakvélemény készítése, szakértő meghallgatása) felvételét a bíróságok milyen okból nem tartották szükségesnek. Az indítványozó valamennyi általa megjelölt alapjog sérelmét kizárólag ebből, vagyis a saját és az eljáró bíróságok jogi álláspontjának eltéréseiből, a rendelkezésre álló bizonyítékok értékelésének különbözőségéből vezette le.
- [20] Az eljáró bíróságok döntéseik indokolásában részletesen számot adtak arról, hogy miért nem tekintették az indítványozó perújítási kérelmét a Pp. perújítással kapcsolatos szabályaiban foglalt feltételeknek megfelelőnek. Kifejtették, hogy az indítványozónak tudomása volt arról, hogy érintett ingatlanok értéke, illetve azok helyreállításának költsége lényegesen eltér a szerződéskötéskor az általa vélelmezettől, hiszen az alapperben az érvénytelenség megállapítására irányuló kereset éppen ezen a tényen alapult. Ezért nem tekintették a bíróságok az időben jóval e per jogerős lezárását követően készítettet, ezen eltérés mértékét összegezően is tartalmazó újabb tanulmányt olyan új, el nem bíralt bizonyítéknak, amire a Pp. alapján perújítási kérelmet alapozni lehet. Kitértek arra is, hogy a kérelem benyújtására rendelkezésre álló (jogvesztő, objektív és szubjektív) határidők eltelte, illetve a tudomásszerzés indítványozó által eltérően értelmezett időpontja tekintetében milyen jogi érvekre alapítják a döntésüket. A támadott döntés(ek)ből megállapítható, hogy milyen – az indítványozóétól eltérő – (szak)jogi érveken, törvényértelmezésen alapul a perújítási kérelem elutasítása; annak olyan lényeges eleme, amelyet a bíróságok az arra vonatkozó indokolás mellett ne bíráltak volna el, az iratokból nem volt feltárható.
- [21] Figyelemmel a fentiekre nem alkotmányossági, hanem polgári jogi tény- és szakkérdésnek minősült annak eldöntése, hogy az indítványozó perújítási kérelme alapos volt-e. Az Alkotmánybíróság azonban az ezzel kapcsolatos következetes gyakorlata értelmében alkotmányjogi panasz alapján eljárva is csak az alkotmányossági szempontokat vizsgálja, tartózkodik attól, hogy a tényállás megállapítására, a jogszabályok értelmezésére és azok alkalmazására hivatott bíróságok tevékenységét felülbírálja. Az Alkotmánybíróság ismételen rámutat arra, hogy „[s]em a jogállamiság elvont elve, sem a tisztességes eljárás alapjoga [...] nem teremthet alapot arra, hogy az Alkotmánybíróság a bírósági szervezet feletti »szuperbíróság« szerepébe lépjen, és hagyományos jogorvoslati fórumként járjon el.” {elsőként lásd: 3325/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [14]}. Amennyiben az alkotmányjogi panasszal támadott bírói ítélet kapcsán megállapítható, hogy az valamennyi, az ügy szempontjából lényeges kérdés vizsgálatára kitér, az értékelés szempontjairól megfelelően számot ad „[a]z Alkotmánybíróság [...] a rendes bíróságoktól eltérően nem a felülbírálatra alkalmasság szempontjából vizsgálja a bíróságok indokolási kötelezettségének teljesítését, és tartózkodik attól, hogy jogági dogmatikához tartozó kérdések helytállóságáról, illetve törvényességéről, avagy kizárólag törvényértelmezési problémáról állást fog-

lajlon {3003/2012. (VI. 21.) AB végzés, Indokolás [4]}. Ennek megfelelően az Alkotmánybíróság nem vizsgálja azt sem, hogy az indokolásban megjelölt bizonyítékok és megjelenő érvek megalapozottak-e, mint ahogy azt sem vizsgálja, hogy a jogalkalmazó helytállóan értékelte-e az eljárásban beszerzett bizonyítékokat és előadott érveket, vagy a konkrét ügyben a bírói mérlegelés eredményeként megállapított tényállás megalapozott-e. A tényállás megállapítása, a bizonyítékok értékelése, és mérlegelése ugyanis az eljárási jogi szabályokban a jogalkalmazó számára fenntartott feladat {3237/2012. (IX. 28.) AB végzés, 3309/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [5]}” {7/2013. (III. 1.) AB határozat, Indokolás [33]}.

- [22] A jogorvoslathoz való jog kapcsán az Alkotmánybíróság ismételt emlékeztet arra, hogy az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdésében rögzített jogorvoslathoz való jog az állandó gyakorlata szerint rendes jogorvoslati lehetőségekre terjed ki {legutóbb lásd.: 3035/2017. (III. 7.) AB végzés, Indokolás [6]}. Erre tekintettel alkotmányjogi panasz ezen alaptörvényi rendelkezés sérelmére a rendkívüli jogorvoslati lehetőségek, így a perújítás igénybevételének elutasítása kapcsán nem alapítható {vö.: 3200/2016. (X. 11.) AB végzés, Indokolás [19]}. Ennek megfelelően az indítvány ezzel kapcsolatos eleme azon túlmenően, hogy ezen alaptörvényi rendelkezés tekintetében a fentebb írtak szerint indokolás hiányában nem felelt meg a formai feltételeknek, érdemi vizsgálat tárgyát tartalmi okokból sem képezhette.
- [23] Az indítványozó perújítási kérelmét elutasító, az alkotmányjogi panaszban támadott bírósági döntés ezért – a jelen ügyben feltárható összefüggések alapján – egyik, az indítványozó által megjelölt alaptörvényi rendelkezés alapján sem képezhette érdemi vizsgálat tárgyát.
- [24] Mindezek alapján az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az alkotmányjogi panasz befogadására, mivel az nem felel meg az Abtv. 29. §-ában, illetve 52. § (1b) bekezdés e) pontjában írott feltételeknek, nincs lehetőség. Az Alkotmánybíróság ezért a kérelmet az Abtv. 47. § (1) bekezdése, 50. §-a és az 56. § (1)–(3) bekezdései, valamint az Ügyrend 5. § (1) és (2) bekezdései alapján eljárva, az Ügyrend 30. § (2) bekezdés a) és h) pontja alapján visszautasította.

Budapest, 2017. május 30.

Dr. Dienes-Oehm Egon s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Hörcherné dr. Marosi Ildikó s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Salamon László s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Szabó Marcel s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szalay Péter s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/881/2016.

• • •